

Szőnyi László (1921–2018)

Tisztelt gyászoló Család, Kedves Kollégák, Hölgyeim és Uraim! Mindnyájunkat megdöbbentett a rövid gyász hír: 97 éves korában elhunyt dr. Szőnyi László gránitokleveles, Bedő-díjas erdő-

mérnök, a mezőgazdasági (erdészeti) tudományok kandidátusa, címzetes egyetemi tanár, az ERTI korábbi tudományos főosztályvezetője, erdészeti kutató, az Országos Erdészeti Egyesületben legrégebb óta folyamatos tagsággal rendelkező tagtársunk.

Szaktársaink, Egyesületünk kiemelkedő egyéniségét szolgáltatta magához most a Mindenható. Fájdalmas leckét osztott ránk, ma búcsúzni jöttünk.

Búcsúzunk Szőnyi Lászlótól, az Országos Erdészeti Egyesület és a FAGOSZ tiszteletbeli tagjától, a magyar erdészet nagykövétől, a 20. századi nagy erdészgeneráció egyik utolsó képviselőjétől.

Szőnyi László 79 éven át, 1939-től, soproni tanulmányai kezdetétől volt Egyesületünk tagja.

Már egyetemi polgárként egyenrangú volt azok között, akik jellemformáló tartásukkal, karakán hazafiságukkal hitelesítették az erdészet megjelenését, akiket példaképnek tarthatunk.

Évfolyamában szaktársaink olyan jeles személyiségeivel köthetett barátságot, életre szóló szövetséget, mint *Halász Aladár; Sali Emil, Reuter Camilló, Tóth Béla és Tuskó László*.

A háborút követő erdőmérnök nemzedék egyik legsokoldalúbb tagjaként, nemzetközi szintre lépett képviselőjeként szolgálta hét évtizeden át az erdészeti kutatást és az erdőgazdálkodást.

Idézzük fel e kimagasló életút főbb állomásait!

Szőnyi László 1921-ben született Szegeden, pedagógus családban gyermekeként. Indítottságát meghatározta az ismeretek, a humánnum iránti elkötelezettség, a kemény munka természetessége és a szeretet. Gimnáziumi tanulmányait Cegléden végezte kitűnő eredménnyel, jeles rendű erdőmérnöki oklevelét 1943-ban kapta meg a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karán. Pályakezdetét beárnyékolta a háború.

Első munkahelye az Egyetem volt, ahol már hallgatóként gyakornok, majd adjunktus az Út- és Vasútépítési Tanszéken. 1944-ben már a Felvidéken, a Besztercei Erdőigazgatóságon dolgozott, majd a Miskolci Erdőigazgatóságon kapott munkát a bányavasutaknál. Ezután bízták meg a Bánhorvati Erdőhivatal vezetésével.

1945-ben kötött házasságot *Szabó Évával*, akinek áldozatos szeretete állt mellette, megőrizve a család erejét és harmonikus biztonságát az életútja során.

Pedagógusként és kutatóként is korán bizonyíthatott: 1946–1948 között a Királyhalmi Erdészeti Szakiskola tanára. Ekkor írta *első tudományos dolgozatát* a fák növekedése és a talajvíz kapcsolatáról, ezzel elnyerve a Meteorológiai Intézet országos pályázatának díját. Itt jelent meg *első népszerűsítő írása*, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat lapjában.

1949-ben a soproni Erdész Szakiskola vezetésével és szervezésével bízták meg, mellyel úttörő szerepet játszott az erdészeti technikai képzés megindításában.

1950-ben az FM Szakoktatási Főosztályára rendelték, ahol az alsó- és középfokú erdészeti oktatás megszervezésével, tantervek kidolgozásával, tankönyvek megírásával bízták meg. Szerkesztésében jelent meg az *Erdészeti Kiskönyvtár*, a magyar középfokú erdészeti oktatás első tankönyvsorozata.

1952-ben a Budapesti Erdőtelepítő Állomásra került. Itt a fásítások regionális tervezésével, kivitelezésével foglalkozott. 1953-ban kezdte meg egyetemi előadásait a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen, melyeket a TIT is a programjába vett.

Élete meghatározó korszaka indult 1954-ben, amikor az *Erdészeti Tudományos Intézetben* megkezdhetette közel két évtizedes kutatói tevékenységét.

Az erdészeti termőhelyfeltárás új rendszerét kidolgozó, Babos Imre vezette kutatócsoport oszlopos tagja, majd a homokfásítási országos program egyik kutató-tervezője. Ebben az időszakban tartotta meg *első külföldi előadását*. Tudományos és ismeretterjesztő beszámolókat tartott, szócikkeket készített a *Mezőgazdasági és az Erdészeti Lexikon* részére.

A tájrendezés keretében, bányaműveléssel érintett területek újrahasznosításában foglalta össze a vizsgálatait. Disszertációt írt, 1960-ban megkapta a *mezőgazdasági (erdészeti) tudományok kandidátusa* tudományos fokozatot. Tevékenysége korán felkeltette a külföldi figyelmét is.

1958-ban megbízták az Erdőtelepítési és Fásítási Osztály vezetésével. Kutatásának súlypontja a gyorsan növő fajok, a nyáarak, majd a fenyők felé tolódott el. Értékelte a duglászfenyő hazai előfordulásait, kidolgozta a magyarországi telepítési lehetőségek irányelveit. Származási kísérleteket indított meg.

A magyar erdészeti kutatásban elsőként vizsgálta a növekedési dinamikát, szemlélte a származási jellegzetességeket *kutatófilmen*, és mutatta be tudományos rendezvényen. Az elsők között alkalmazott sztereofotó felvételeket a kísérleti területein.

A magyar erdészeti kutatást beillesztette a származási kísérleteket végző intézmények nemzetközi hálózatába. Több külföldi tanulmányutat követően szervezte meg a Nemzetközi Lucfenyő Származási Kísérlet magyarországi egységét, a mátrai Nyírjespusztán, az IUFRO keretében, ami az életműve fontos része lett.

Több, államilag elismert klónt kidolgozó munkacsoport tagja volt. Irányításával

dolgozták ki a hazai fenyőtermesztés célprogramját.

1966-tól a magyar erdészeti nemesítés nagy időszaka bontakozott ki, ebben Szőnyi Lászlónak mértékadó szerepe volt. Értékelhetővé váltak az első kísérleti telepek. A vezetése alatt álló osztály munkatársai minden évben önálló dolgozatokkal jelentek meg az ERTI ülészakán. Megkezdődtek a nemzetközi rendezvények. A munkásságával kiépített kapcsolatok keretében az IUFRO Magyarországon rendezte meg a következő ülést.

Szőnyi László megbízást kapott a nemzetközi munkacsoport vezetésére – ami mai mércével is hatalmas szakmai siker volt.

1968-ban az Erdőmérnöki Kar javaslatára *címzetes egyetemi tanár* címet kapott.

1969-ben, Washingtonban, az Erdészeti Növénynevelési Világkonferencián, az erdőművelés génszerkezetére gyakorolt hatásával foglalkozó ülés elnöki feladataira kérétek fel.

Erdészeti nemesítésünk nagy lehetőségei, kapcsolatai akkor alakultak ki a világ felé. Szőnyi László e tanulmányutak kezdeményezésében, vezetésében, értékelésében és a Magyarországot érintő kedvező nemzetközi visszhang kialakításában is meghatározó szerepet játszott. Bevonták a tudománypolitikai tevékenységbe.

Évtizedeken át elismert kelet-európai összekötője az erdészeti nemesítés vezető lapjának, a *Silvae genetica*-nak. Az *MTA Erdészeti Bizottságának tagja*, az *Erdészeti Nemesítési Albizottság vezetője* lett.

Négy idegen nyelv felsőfokú ismerete tette számára lehetővé, hogy az *ENSZ*, a *KGST* egyre több ülésén vehessen részt mint a delegáció vezetője. Imponáló latin műveltség mellett görögül is tudott. Az 1971. évi *Vadászati Világkiállítás* előkészítése, nemzetközi kapcsolatokat építő megbeszélései során jutott el tolmácsként Afrikába, az USA-ba, valamint Európa és Ázsia számos országába.

Egész kutatói időszakán végigvonult a tájrendezés és a vízhasznosítás erdészeti módszerei iránti elkötelezettsége. Munkássága fontos része az erdészeti vízgazdálkodással, az erdők vízháztartásával, a fák növekedési ritmusával kapcsolatos vizsgálatok szintézise, valamint a kopár és degradált területek erdészeti meliorációjának korszerűsítése. Eredményeit külföldi tudományos közleményekben, konferenciákon is ismertette.

1973-ban a MÉM Erdőrendezési Főosztályára hívták be osztályvezető-helyettesként. Feladata a fagazdaság műszaki fejlesztésében való részvétel, egy időben annak személyes irányítójaként. 1974-ben a Szovjetunió erdőgazdálkodását tanulmányozhatta, 1977-ben pedig, FAO-ösztöndíjaként az USA erdő- és fagazdaságát.

1980-ban a MÉM átszervezett Erdőrendezési Szolgálatához osztották be. Nemzetközi kapcsolatok terén továbbra is működött, lapszemlét kezdeményezett és állított össze.

1981-ben kérelmezte a nyugdíjazását.

Aktív tudományos szervező tevékenységét közel 30 hazai, 5 külföldön megjelent ere-

deti tudományos *dolgozat*, több *könyv* társszerzősége, számos ismeretterjesztő írása egészítette ki.

Egyetemi előadásokat 1953-tól nyugdíjazásáig, megszakítás nélkül tartott a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen, a Kertészeti Egyetem Tájékoztató Tanszékén, a Műszaki Egyetemen és természetesen az Alma Materben is. Oktató tevékenységét kéziratok, gyakorlati vázlatok, útmutatók segítették.

Nyugdíjazását követően a tudományos ismeretterjesztés területén az Országos Erdészeti Egyesület, a Faipari Tudományos Egyesület, a Magyar Kereskedelmi Kamara kereteiben tevékenykedett.

Kiépítette az OEE külföldi – kiemelten tanulmányúti – kapcsolatát. Felsőfokú idegvezetői szakvizsgát tett. Tájékozottsága, kapcsolatai, műveltsége, többnyelvű közveltsége, a látogató kultúrkörének megfelelő interaktív közlésmódja minden tekintetben elismert. *Magyarország szakmai nagykövetének tekintettük Őt. Ez a teljesítménye teljesen egyedülálló erdészetünk történetében.*

Tevékenységét több ízben ismerték el kitüntetésekkel. Korszakának magas állami kitüntetései mellett, megkapta a legmagasabb szakmai elismeréseket: az Országos Erdészeti Egyesület keretében végzett kimagasló munkájáért és a magyar erdészet fejlesztéséért 1983-ban *Bedő Albert-émlékérmét* vehetett át. 1996-ban az OEE a legnagyobb elismeréseként, *tiszteletbeli tagjává* választotta. 1997 óta a FAGOSZ örökös tiszteletbeli tagja. Kutatómunkásságáért, 1998-ban a *Vadas Jenő-émlékérmét* kapta meg.

Szőnyi Lászlót derűs, lendületes, emeltt nagyon fegyelmezett embernek ismertük. Mindig megadta a tiszteletet partnereinek.

Munkatársaihoz ragaszkodott, továbbképzésüket, pallérozásukat fontos feladatok tekintette.

Személyiségéből tisztesség és páratlan műveltség sugárzott. Haláláig kitartó szellemi frissességével, csalhatatlan memóriájával a huszonéves korosztályt is csodálatra készítette. Optimizmusa, inspiráló szavai máig hatnak az erdészek köreiből.

Csaknem nyolcvan esztendeig volt Egyesületünk hűséges tagja. Hosszú időn át tevékenykedett a közjóléttel és a fásítással foglalkozó szakosztályokban, valamint az *Erdő* folyóirat szerkesztőbizottságában. A Szeniorok Tanácsának veterán tagjaként is többször szerepet vállalt. Az egész erdésztársadalom őszinte szeretete, nagyrabecsülése övezte őt.

Kedves Laci Bátyám! Főhajtással búcsúzom az Országos Erdészeti Egyesület, a magyar erdészek nevében. Hálásak lehetünk mind, akiket távolról vagy közvetlenül, önzetlenül segítettél.

Nekem megadott, hogy magánemberként is megismerjelek. Mint édesapám évfolyamtársával és barátjával, már gyerekkoromban találkozhattam veled.

Páratlan műveltséged feledhetetlen példája egy személyes élményem is. Görögországban, a Thermopülai-szorosban kalau-

zoltad éppen a csoportunkat, ahol megálltunk egy kőbe vésett felirat előtt. Házigazdáink nem boldogultak az ógörög szöveggel, ám te udvariasan kisegítetted őket – mindenki ámulatára, helyben angolra fordítottad azt. Mindenütt hangsúlyoztad hazánk rangját és eredményeit. „Mi Európában vagyunk, nem kell odamennünk” – rögzíti a tőled vett idézet. Köszönjük mindazt, amit az erdőért, Magyarországot és értünk tettél! *Jó Szerencsét, Isten Veled! Nyugodj békében!*

Zambó Péter

OEE elnök gyászbeszédje

Tóth Kálmán (1948–2018)

2018. szeptember 22-én a vitnyédi temetőben hatalmas gyászoló gyülekezet kísérte utolsó útjára a 70 éves korában váratlanul elhunyt erdészt, aki négy ciklusban kerestül volt Vitnyéd község polgármestere.

Agyagosszergényben született 1948-ban, az általános iskolát itt végezte.

A Rábaközi Erdészetnél kezdett dolgozni, a Vitnyédi csemetekertben Szabó István nagy tapasztalatú erdész keze alatt. Tőle sajátította el a csemetenevelés és az erdőgazdálkodás minden csínját-bínját, ezzel egész későbbi szakmai fejlődését megalapozta. A szorgalmas, megbízható fiúra felfigyeltek főnökei és 1965-ben két éves erdész-vadász képzésre iskolázták be Ásotthalomra, tavaly, 2017-ben vehette át az iskola 50 éve végzeteknek alapított arany oklevelét.

1968-ban kapott kerületvezető erdészi kinevezést a Vitnyéd-Schweitzer-tilos kerületbe, egyben a jól működő csemetekert vezetője is lett. Folytatva elődje magas színvonalú munkáját, a 2 hektáros csemetekert az ő keze alatt folyamatosan fejlődött és bővült, míg a nyolcvanas évek végére területvásárlásokkal elérte a 17 hektáros nagyságot. Artézi kútra alapozott öntözőrendszer, villamosítás, hidegágyak sokasága, három nagy fóliasátor, dísznövényeknek üvegház, fenyőneveléshez vetőgépsor és tálcás-tölcséres rendszer, új üzemépület, gépesített csemeteiskolázás, géptároló szin, nádas magtároló épület megvalósítása és eredményes működtetése fűződik a nevéhez. A csemetekertből kerültek ki a községfásításokhoz igényelhető csemetek, sorfák, ezeknek az elosztása során a megye szinte minden településére személyesen kísérte el a szállítmányokat, látta el szakmai iránymutatással a községi tanácsokat.

A színvonalas munkát az erdészeti középiskolából és egyetemről érkező tanulmányutas csoportok is rendszeresen tanulmányozták, az erdőgazdaságnak is büszkesége volt a csemetekert, amely munkahelyet biztosított Vitnyéd és a környező települések aktív és nyugdíjas dolgozói tulajtainak.

Családjával először Agyagosszergényben lakott, majd a Vitnyéden elkészült erdészeti szolgálati lakásba költöztek be három gyermekükkel.

Aktív közösségi ember volt, úgy a sport területén a focicsapatban, mint a szakmai rendezvényeken kivette a részét az erdészetnél. Főnökei rábeszélésére az 1979-ben megüresedett erdészeti párttitkári posztot elvállalta, és több mint 10 éven át tiszteséggel betöltötte. A termelésbe pozíciója ellenére sosem avatkozott, a kötelező beszámolókat, jelentéseket az erdészet munkájának népszerűsítésére, elismertetésére használta fel. Elismertségét jelzi, hogy a rendszerváltás után is nyugodtan az emberek szemébe tudott nézni és önkormányzati képviselőnek, majd alpolgármesternek és négy ciklusban polgármesternek választották Vitnyéden.

2002 őszéig volt az erdészet alkalmazásában, innen kezdve 3 cikluson keresztül főállású polgármesterként volt Vitnyéd szolgálója, ahogy telefonon be szokott mutatkozni.

A helyi közéletnek már a rendszerváltás előtt aktív részese volt sportkört vezetőként, a helyi vadásztársaságban 1997-től felelős pozíciókat vállalt és a területkialakításban aktív résztvevő volt.

Polgármesterként szívén viselte a falu minden polgárának sorsát, bárki fordult hozzá kérésrel, mindent elkövetett, hogy segítsen. Noha nem rendelkezett magas iskolai végzettségekkel, de az életben a józan paraszti észre alapozott; jó kapcsolatteremtő képessége révén hatalmas kapcsolati tőkével bírt, ez jó üzleti szellemmel párosulva a falu felvirágoztatását segítette. Büszke volt falujára, az elért eredményekre: mikor az ezredforduló táján a faluban négy jól menő étterem és egy nagy gazdaáruház működött, büszkén mondta: nézzétek meg este Vitnyédet kilálgatva, olyan, mint Las Vegas!

Igazi gazdája volt a falunak, minden nap körbement az utcákon és ha valahol valami rendtelenséget látott, intézkedett, vagy szóvá tette. Az általa vezetett testületek érdeme a falu mintaszertű parkosítása, a jól gondozott, egyöntetű utcafásítás, a kerékpárút Kapuvártól egész a vitnyédi temetőig, a ravatalozó, temetői utak és a temetőkerítés megépítése, utcák rendbetétele, a közösségi ház kialakítása, kultúrház renoválása. Az első sajtversenyeket is ők indították, és tartották egész a csermajori iskola megszűntéig.

A helyi egyesületeket személyében is támogatta, míg aktív volt, a néptáncosokat és a népdalkört minden fellépésükre elkísérte. Együttértett az elhunyt vitnyédi polgárok családjával, minden vitnyédi elhunyt temetésén részt vett.

Helyi érdemeit a képviselő-testület Vitnyéd Díszpolgára kitüntető címmel ismerte el 2010-ben.

Betegségével, korai halálával nagy űrt hagyott maga után, de itt maradnak alkotásai és a törődése, barátsága, amely kitörölhetetlenül él a helybeliekben.

Isten vele, nyugodjék békében!

Kóródi Sándor